Pääesikunta, suunnitteluosasto
Eversti Jyri Raitasalo
Strategisen suunnittelusektorin johtaja

LAUSUNTO
TuV 27.4.2022

Asia: VNS 1/2022 vp Ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta

Tässä lausunnossa painotetaan valtioneuvoston ajankohtaisselonteon (VNS 1/2022 vp) puolustusta käsitteleviä linjauksia.

Valtioneuvoston ajankohtaisselonteko turvallisuusympäristön muutoksesta kuvaa Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen vaikutuksia Suomen ja Euroopan turvallisuusympäristöön. Ajankohtaisselonteko täydentää valtioneuvoston aiemmin antamia selontekoja, mm. ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa (2020) sekä puolustusselontekoa (2021).

Venäjän 24. helmikuuta 2022 käynnistämä sota Ukrainaa vastaan vaarantaa koko Euroopan turvallisuuden ja vakauden. Suomen turvallisuustilanne on vakavampi kuin kertaakaan kylmän sodan jälkeen. Venäjän vaatimukset ja toimet vaikuttavat suoraan Suomeen monin tavoin. Vaikutukset ovat mittaluokaltaan suuria ja pitkäkestoisia.

Valtioneuvoston ajankohtaisselonteko linjaa Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahventamista. Venäjän hyökkäys Ukrainaan osoittaa Suomen pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen kansallisen puolustuskyvyn kehittämisen lähtökohdat oikeiksi. Nyt puolustuskykyä kehitetään nopeutetulla aikataululla kasvaneiden vaatimusten mukaisesti. Puolustukseen osoitetaan lisäresursseja.

Selonteossa todetaan selkeästi, että Suomi tarvitsee vahvan kansallisen puolustuskyvyn. Tämä on Suomen puolustuspolitiikan kulmakivi. Kansainvälinen puolustusyhteistyö tukee kansallisen puolustuskyvyn ylläpitoa ja kehittämistä. Puolustusyhteistyön kehittämistä jatketaan.

Suomi säilyttää mahdollisuuden liittoutua sotilaallisesti ja hakea Nato-jäsenyyttä. Puolustuskyvyn vahventaminen on korostunut Naton toiminnassa viime vuosina pitkän kriisinhallintapainotuksen jälkeen. Selonteossa todetaan, että Nato on ainoa yhteisen puolustuksen järjestö, jonka toiminta perustuu integroituun sotilaalliseen komentorakenteeseen, yhteiseen puolustussuunnitteluprosessiin, operatiivisiin suunnitelmiin ja yhteisiin harjoituksiin. Naton ensisijainen tavoite on sotilaallisten uhkien ennaltaehkäisy – kynnyksen nostaminen mahdollisimman korkeaksi.

Selonteossa arvioidaan myös mahdollisen Nato-jäsenyyden vaikutuksia. Esimerkiksi Venäjä on ilmaissut julkisesti suhtautuvansa kielteisesti Naton laajenemiseen. Kuten selonteossa todetaan, Suomen mahdollisesti hakiessa Naton jäsenyyttä, tulisi varautua laaja-alaiseen ja vaikeasti ennakoitavaan vaikuttamiseen ja riskeihin. Suomi vahvistaa varautumistaan tämänkaltaisten keinojen käyttöön. Lisäksi on huomattava, että Puolustusvoimia on kehitetty valtiojohdon ohjauksessa jo pitkään länsimaisten standardien mukaisesti siten, ettei sotilaalliselle liittoutumiselle muodostu esteitä. Puolustusvoimat kykenee toimeenpanemaan kaikki valtiojohdon päätökset, sotilaallinen liittoutuminen mukaan lukien.

Liittymisneuvotteluissa määritetään tavat ja ehdot, joilla uudet jäsenmaat liittyvät osaksi liittokuntaa. Nato on laajentunut 1990-luvun jälkipuolelta alkaen useassa ”aallossa”. Näiden laajentumiskierrosten perusteella on muodostettavissa osittainen ennakkokäsitys niistä asiakokonaisuuksista, jotka jäsenyysneuvotteluissa nousisivat esille. On myös todettava, ettei

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Pääesikunta
PL 919, FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Kasarmikatu 17
00131 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0299 800 (vaihde)
Internat. +358 299 800

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo.pe@mil.fi
www.puolustusvoimat.fi

Pääesikunta, suunnitteluosasto
Eversti Jyri Raitasalo
Strategisen suunnittelusektorin johtaja

LAUSUNTO
TuV 27.4.2022

Suomi vastaa mahdollisen jäsenyyden osalta kylmän sodan jälkeen Natoon liittyneiden maiden ”jäsenyysprofiilia” sellaisenaan. Esimerkkinä voi mainita Suomen yli satavuotisen itsenäisyyden, toimivan demokraattisen poliittisen järjestelmän ja Puolustusvoimien pitkän aikavälin kehittämisen tuloksena käytössä olevat tehokkaat sotilaalliset suorituskyvyt.

Selonteon linjausten mukaisesti Puolustusvoimat on jo aloittanut kriittisen lisämateriaalin hankinnat. Hankinnat koskevat mm. puolustusmateriaalia, ampumatarvikkeita sekä varaosia ja vaihtolaitteita. Hankinnoilla täydennetään pitkällä aikavälillä syntyneitä vajeita ja puutteita sekä vastataan muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimuksiin. Myös rajavartiolaitoksen ja rajajoukkojen sotilaallista suorituskykyä parannetaan.

Puolustusvoimien meri- ja ilmapuolustuksen strategisten hankkeiden toimeenpanoa jatketaan. Maapuolustuksen uudistaminen on jo aloitettu mm. paikallispuolustuksen kehittämisellä. Tämä luo hyvän pohjan suunnitellulla maapuolustuksen laajemmalle uudistukselle 2020-luvun jälkipuolelta alkaen.

Kertausharjoituksiin käskettävien reserviläisten määrää kasvatetaan selonteon linjausten mukaisesti. Toimenpiteet on jo käynnistetty. Myös vapaaehtoista maanpuolustusta tehostetaan ja kehitetään.

Puolustusvoimien henkilöstön määrää lisätään jo puolustusselonteossa linjatulla 500 henkilötyövuodella nopeutetussa aikataulussa. Myös sopimussotilaiden määrää lisätään. Lisäksi Puolustusvoimat selvittää muuttuneen turvallisuusympäristön aiheuttamat henkilöstön lisätarpeet.

Selonteossa linjataan myös kyberturvallisuuden ja kyberpuolustuksen kehittämisestä, mukaan lukien viranomaisvastuiden ja toimivaltuuksien selventäminen.

Valtioneuvoston ajankohtaisselonteon näkökulma turvallisuuteen on laaja. Selonteossa otetaan huomioon Suomen kriisinsietokyvyn vahventaminen, mukaan lukien valtiollinen hybridivaikuttaminen ja kyberturvallisuus. Lisäksi selonteko käsittelee taloudelliset vaikutukset ja varautumisen sekä kriittisen infrastruktuurin suojaamisen. Kokonaisuutena voidaan todeta, että selonteko muodostaa hyvä perustan Suomen kokonaisturvallisuudelle muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Lisäksi selonteon puolustusta koskevat linjaukset ovat selkeät ja luovat pohjaa puolustuskyvyn parantamiselle ja kehittämiselle turvallisuusympäristön muutoksen aiheuttamien lisääntyneiden vaatimusten tilanteessa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Pääesikunta
PL 919, FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Kasarmikatu 17
00131 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0299 800 (vaihde)
Internat. +358 299 800

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo.pe@mil.fi
www.puolustusvoimat.fi